



NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V JOSEFOVĚ

Váš dopis čj. / ze dne KUKHK-26817/KP/2018-5
6.4.2018
Naše čj.: NPÚ-362/70007/2018
Vyřizuje: Ing. Rais
Spisový znak: 820.1.

Krajský úřad Královehradeckého kraje
Odbor kultury a památkové péče
Oddělení památkové péče
PaedDr. Tamara Baudišová
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové
IDDS: gegbp3q

Josefov 24.9.2018

PÍSEMNÉ VYJÁDŘENÍ

odborné organizace státní památkové péče

podle ust. §14 odst. 6 zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

ve věci obnovy kulturní památky „**zámek - č.p. 101**“, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem rejstříku 31488/6-1818, nemovitosti v areálu zámku Nové Město nad Metují, **Českých legií; Nové Město nad Metují, na pozemku st.p.č. 38, k. ú. Nové Město nad Metují**, která se dále nachází na území Městské památkové rezervace Nové Město nad Metují, prohlášené Výnosem MK ČSR čj. 15.106/69-II/2 ze dne 3. 12. 1969 o prohlášení historického jádra Nového Města nad Metují za památkovou rezervaci, přičemž pozemek parc. č. st. 38, k. ú. Nové Město nad Metují, je součástí národní kulturní památky „Zámek Nové Město nad Metují“ evidované pod číslem rejstříku 318.

Dne 4.9.2018 Národní památkový ústav, územně odborné pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ, ÚOP v Josefově“) obdržel předmětnou žádost Krajského úřadu Královehradeckého kraje, odboru kultury a památkové péče v Hradci Králové, o písemné vyjádření ve výše uvedené věci.

O závazné stanovisko v této věci požádali Luboš Bernášek, trvale bytem Václavická 1277; 547 01 Náchod, a paní Marie Bernášková, trvale bytem Českých legií 101; 549 01 Nové Město nad Metují, zastoupené panem Lubošem Bernáškem, trvale bytem Václavická 1277; 547 01 Náchod.

Práce uvedené v žádosti:

-„Po zahájení stavby byl proveden nový stavebně technický průzkum. Na základě tohoto průzkumu budou odstraněny pouze narušené části zdiva v rozsahu citovaným průzkumem určené tak, aby mohla být následně připravena sanace podloží stavby a nový projekt reagující na aktuálně zjištěný stav budovy“.

-Žádost o vydání závazného stanoviska obsahuje také stavebně technické posouzení stavu budovy (vypracoval: Ing. Jan Chaloupský).

Průzkumné práce probíhaly v měsíci dubnu až červnu 2018. Předchozí prohlídka byla provedena již v roce 2016, při ověřování stavu zdí v zámecké zahradě. Materiály konstrukcí byly zkoušeny záseky, vpichy a vývrty. K ověření konstrukcí byly využity odkryté části stěn. Materiál zděných konstrukcí byl ověřován sondami do stěn, při kterých byla odkryta omítka a odzkoušena relativní pevnost materiálu. Za pomoci horolezecké techniky byl zkoumán stav horninového masivu pod objektem.

Z objektu pořídil objednatel fotografickou dokumentaci.

Deformace a poruchy zdí jsou způsobeny několika faktory:

- Nestabilní, staticky ohrožené konstrukce. Konstrukce jsou založeny na nestabilním skalním podloží a hrozí jejich zřícení. Jejich podchycení a stabilizace je velmi obtížná. Konstrukce jsou ve zcela nepřístupném terénu. Doporučena jejich celková náhrada.

- Historické zděné konstrukce tvořící podporu kleneb. Navrženo zachovat a stabilizovat hloubkovým spárováním, stehováním a dozděním rozpadlých částí. Druhotné přizdívky odstranit a nahradit původním zdivem z odstraňovaných stěn.

- Historické konstrukce tvořící podporu kleneb - staticky ohrožené, nutno provést jejich postupnou výměnu. Je potřeba zachovat podporu kleneb.

- Konstrukce určené k přezdění pro zajištění stability objektu a zlepšení fyzikálních vlastností objektu. V případě zachování by bylo nutno hloubkově vyspárovat, částečně přezdít a ztužit věncem, ztužit základy. Konstrukce nepodporují historické konstrukce kleneb. Doporučena jejich celková náhrada.

- Historické klenby, které je nutno zachovat. Navrženo zachovat a stabilizovat hloubkovým spárováním, stehováním a dozděním rozpadlých částí. Druhotné přizdívky odstranit a nahradit původním zdivem.

- Nutnost provedení stabilizujících prvků pro zajištění geologických poruch podloží. Kotvené betonové prahy spojené se stabilním skalním podložím.

- Založení stěn. Základové zdivo stěn objektu je převážně kamenné. Kámen je povrchově zvětralý, rovněž tak maltové pojivo. Celkově je základové zdivo v nevyhovujícím technickém stavu.

Zedř na údolní straně je založena na skalním podloží s velkými puklinami. Na zdi jsou patrné deformace. V příčných stěnách lze pozorovat trhliny. Směr trhlin a boulení stěny nasvědčuje posunu obvodové stěny do údolí. Tuhost objektu je minimální. K deformacím přispívá i zemní tlak od zásypu nad skalním podložím. Zedř působí ve spodní části jako

zárubní, výše pak jak jako nosná. Stěny jsou vybudovány písčitého slínovce. Stěny byly postaveny na skalním podloží a nehomogenním eluviu zvětraleho slínovce. Pro zachování stávajícího zdiva by bylo nutné provést zpevnění základů v okolí trhlin opláštěním a hloubkovým spárováním. Základové pasy by bylo nutno ztužit betonovým opláštěním se sítí SZ 6/100 - 6/100. Sítě by byly propojeny se základem kotevními trny. Ve spodní části by bylo opláštění zapuštěno pod stávající základ. Povrch stávajícího základu bude očištěn od jílovitých částí a rozpadlých částí zdiva. Pro zajištění spolupůsobení pláště a staré části základu je nutno ponechat co nejdrsnější povrch starého základu. Práce je nutno provádět po úsecích délky 80 cm. Po vytvoření obrubního věnce by se provedla injektaž. Aktivovaná injekční suspenze prosytí zdivo zlomového kamene, které vlivem zvýšené vlhkosti a zvětrávacích procesů je velmi chatrné. Podél severní strany objektu navrhujeme provést drenáž k odvodu podzemních vod. Na jižní straně je situace komplikovaná nesoudržným skalním podložím. Zajištění stability betonovou moniérkou je obtížně realizovatelné. Terén je zcela nepřístupný. Vzhledem ke stavu stěny doporučujeme její zbourání a náhradu novým betonovým pasem kotveným do soudržných poloh masivu. Armovaný pas nutno provázat s výztuhami pod příčnými stěnami. Po zpevnění by bylo možno stabilizovat základy a stěny zaklenuté místnosti na JZ rohu.

-Svislé konstrukce. Stěnový systém je tvořen soustavou podélných a příčných nosných stěn. Zdivo objektu je smíšené, spojeného na vyvětralou vápennou maltu. Zdivo je z části omítnuté. Vlivem poškození je část omítek zničena. Omítky jsou na mnoha místech opadané, celkově jsou vlivem neprodyšnosti poslední omítkové vrstvy silně narušeny a ve velkých plochách uvolněny od povrchu zdiva. Interiérové omítky jsou z větší části zcela porušeny. Izolace mezi stěnami a základy nebyla nikde zjištěna. Vlivem vztlínající vlhkosti jsou poškozeny omítky. Na omítkách dochází ke krystalizaci solí.

Trhliny byly zjištěny hlavně na příčných stěnách. Trhliny naznačují pokles základů a sníženou vodorovnou tuhost objektu. Trhliny ve stěnách by bylo možno opravit stehováním, injektováním trhlin a hloubkovým spárováním. Hloubkové spárování předpokládá důkladné vyškrábání malty spár do hl. 6 - 10 cm, vyklínování stavebního materiálu, vyfoukání stlačeným vzduchem a těsně před spárováním navlhčení vodní mlhou. Spárování se provede tlakovou pistolí, jejíž kónickou tryskou se vhání aktivovaná malta s pískem do spár, které jsou pak dokonale vyplněny hmotou o velké pevnosti v tlaku, přilnavosti ke starým materiálům, nepatrné smrštelnosti. Injektáž trhlin se provede aktivovanou suspenzí vháněnou pod tlakem do předem vyvrtaných otvorů ve zdivu. Aktivovaná suspenze pro svou jemnost a výhodné technologické vlastnosti vyplní ve vlastním zdivu otvory a narušená místa a tak dojde ke zpevnění vlastní konstrukce zdi. Injektážní vrty jsou 40 - 60 cm dlouhé. Vrty se pročistí stlačeným vzduchem a následně se do nich vhání injekční směs až do úplného nasycení zdiva. Při injektáži nutno citlivě sledovat prosycenost, aby nedošlo ke zbytečnému výronu směsi.

Nutno přezdíť plynosilikátové dozdivky. Vzhledem ke stavu objektu doporučujeme zvážit rozsah opravovaných stěn. Stěny mají minimální únosnost a nevyhovující fyzikální vlastnosti. Z výše uvedených důvodů nedoporučujeme zachovat jižní stěnu objektu.

Pro zachování kleneb se jako kompromisní řešení jeví zachování nosných stěnpodepírající klenby. Sanace ostatních stěn by byla velmi komplikovaná a ekonomicky naprosto nerentabilní. V úrovni 1.N.P. nutno provést ztužující žel.bet. věnec k zajištění tuhosti objektu.

Vymezení dotčených kulturně historických (památkových) hodnot:

S ohledem na současný stupeň poznání kulturně historického vývoje lze konstatovat, že k dotčeným památkovým hodnotám předmětné nemovitosti patří zejména její hmotové uspořádání, dochovaná historická konstrukce, dochovaná dispoziční řešení, dochovaná vnější i vnitřní výzdoba, původní materiálová skladba objektu a dále pak začlenění objektu v urbanistické struktuře sídla.

Předmětem památkové péče v památkové rezervaci jsou historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské interiéry včetně povrchu komunikací, plochy zvýšené ochrany, ostatní chráněné plochy a podzemní prostory, hlavní městské dominanty v dálkových i blízkých pohledech, nemovité kulturní památky, ostatní objekty, soubory a prostory, dotvářející prostředí rezervace a veřejná zeleň.

Objekt č.p. 101 se nachází na pozemku, který je součástí zámeckého areálu. Je situován v dolní zahradě na jižním kraji skalnatého ostrohu tyčícím se nad řekou Metují. Dějiny samotného domku jsou úzce spojeny s historií zámecké zahrady. Nejstarším dokladem existence zahradnického domku je veduta Joanna Venutta, datovaná rokem 1800. K radikální přestavbě domku došlo v roce 1843, na katastrální mapě z roku 1870 je již zahradní domek zachycený ve stávajícím půdorysu. Již v roce 1907 je kronikou uvedeno, že domek je zpustlý. Projektem rekonstrukce zámku, schváleného v roce 1909, tj. i zahradního domku, byl pověřen architekt Dušan Jurkovič. Dnes je dům v havarijním stavu všech konstrukcí. Přízemní objekt na obdélném půdorysu, zdivo smíšené s převahou kamene, omítky vnější i vnitřní několikavrstvé-nejstarší vápenné. Dispozice domu dvoutakt se střední chodbou, střecha polovalbová, bobrovka, krov hambalková soustava, stojatá stolice. (použito ze SHP).

V současné době jsou na domě patrné práce spojené s etapou zahájení, tj. odstraněné jsou nesoudržné zdivo spolu se střešou a krovem. Na stavbě byl provedený dohled statika se stanovením postupu prací dle dohodnutých zásad obnovy KP.



Dopad prací uvedených v žádosti na dotčené kulturně historické (památkové) hodnoty:

Posuzované práce se dotýkají architektonických nebo kulturně historických hodnot spojených s obnovou základů a ponecháním historických konstrukcí tří místností s kamennými klenbami spolu s podpěrným zdivem, dle zpracovaného stavebního průzkumu statika. Základy budou postupně rozkrývány a dle návrhu statika obnovovány. Z hlediska památkové péče jsou předmětné práce akceptovatelné.

Posuzované práce se dotýkají archeologického dědictví. Objekt se nachází v prostředí s pravděpodobným výskytem archeologických situací. Při provádění prací je nutná realizace archeologického výzkumu dle § 22 památkového zákona.



Závěrečné konstatování:

Z hlediska zájmů státní památkové péče NPÚ, ÚOP v Josefově dospěl k závěru, že práce uvedené v předložené žádosti **lze připravovat a provést.**

Odůvodnění:

NPÚ, ÚOP v Josefově po posouzení prací uvedených v předložené žádosti dospěl k závěru, že jsou v souladu se zájmy státní památkové péče a že po jejich provedení zůstanou i nadále zachovány dotčené kulturně historické hodnoty objektu.

Zástupce NPÚ, ÚOP v Josefově se částečně zúčastnil průzkumných prací spojených se statikou objektu. Statikem navržené předpoklady obnovení základových konstrukcí i stěn objektu, byly konzultovány. NPÚ, ÚOP v Josefově obdržel následně v jednom vyhotovení čístopis, statikem zpracovaného stavebně technického průzkumu, s jehož návrhem se ztotožňuje.

Upozornění:

Posuzované práce budou prováděny v „území s archeologickými nálezy“, stavebník je tedy dle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, povinen oznámit svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

Poučení:

Toto písemné vyjádření nenahrazuje závazné stanovisko Krajského úřadu Královehradeckého kraje, odboru kultury a památkové péče v Hradci Králové.

Ing. Blanka Adámková
vedoucí odboru péče o památkový fond

Přílohy (počet svazků): -